

Mardin'i

YAŞAMAK

MARDİN'DE MİMARLIK

OKUMAK...

Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi gerek yaptığı işlerle gerek coğrafi konumu sebebiyle sahip olduğu etkileyici mekanıyla son zamanların çok konuşulan, merak edilen zaman zaman eleştirilen yenilikçi okullarından bir tanesi. Mardin'e gitmişken okulun kuruluş hikayesini, gelişimini ve şu anki durumunu yerinde dinlemek istedik. Dr. Öğr. Üyesi Murat Çağlayan, Arş. Gör. Habibe Tuba Bölük, Arş. Gör. Hakan Yıldız ve Arş. Gör. Mehmet Fatih Bölük ile sohbet ettik ve Artuklu Mimarlık Fakültesi'nin hikayesini dinledik.

Berfin Bayar

TR Mardin Artuklu Üniversitesi'nin 2007 yılında kurulmasının ardından 2009 yılında ilk öğrenci ve akademisyenler almıyor. Bölümün asıl kurucuları olarak sayılabilecek Halil İbrahim Düzenli ve Kurucu Rektör Prof. Dr. Serdar Bedii Omay Artuklu Mimarlık Fakültesi'ni kurarken mimarlık eğitiminin Alman disiplininden gelen teknik müfredatına eleştirel bir yaklaşımla sosyal bilimler ağırlıklı bir mimarlık eğitimi nasıl oluru tartışarak eğitim planını oluşturmuşlar. Artuklu Mimarlık Fakültesi'nde şu an tüm devlet üniversitelerinin mimarlık bölümlerinden farklı bir müfredat oluşturulmuş durumda. Eğitimin farklı olmasının yanı sıra işleyiş de farklı. Kuruldığı düzende profesör, doçent gibi bir ayırım olmadan herkes eğitim sistemi, ders düzenlerinin ve içeriklerinin oluşturulması gibi konularda katılımcı bir yaklaşım sergiliyor. Kimse'nin kapısında ünvanı yazmıyor. Bu okula gelen herkesin okulu sahiplenerek, benimseyerek işini zevkle yapmasına vesile olmuş. Anadolu'daki diğer mimarlık fakültelerinden farklarının bu olduğunu söylüyorlar. Okulun kurulduğu dönemde bölümde sadece iki asistan iki yardımcı doçent olduğundan dolayı ilk öğrenciler birinci sınıfı Dicle Üniversitesi'nde okumuşlar. 2010 yılında 3 öğretim görevlisi şartı yerine getirildiğinde ilk öğrenciler Mardin'de öğrenim görmeye başlıyor. Mimarlık Bölümü'nün macerası ilk önce Mardin

Yenişehir'de Rektörlük Binası'nın bodrum katında bir atölyede başladı. Sonraki yıllarda ilanlarla ve ikili ilişkiler sayesinde okulun kadrosu daha da genişledi. 2011 yılında fakültenin artık iyiden iyiye bir mekan ihtiyacı doğması sebebi ile dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler Tekstil İşverenleri Sendikası ile görüşerek Mardin Eski Hükümet Konağı binasının restorasyonu için finansal destek sağlıyor ve dönemin Mardin Valisi binayı Mimarlık Fakültesi'ne tahsis edince Dicle Üniversitesi hocaları danışmanlığında daha önceden hazırlanan restorasyon projeleri uygulanarak yapı restore edilmiş. 2012 yılında şu anda kullanılan binaya geçiliyor. Bölümdeki hocaların bireysel çabaları ile İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Uğur Tanyeli haftalık yapılan bir derse davet ediliyor ve Tanyeli, daveti kabul ederek derslere gelmeye başlıyor. Bir sonraki gelişinde Bülent Tanju ile beraber geliyor. Dönemin koşullarının da etkisi ile Uğur Tanyeli ve Bülent Tanju'nun istifa ederek Mardin'e gelmesi bir nevi Artuklu Mimarlık Fakültesi'nin altın çağını başlatmış oluyor. Onların gelmesi büyük bir etki yaratıyor ve sonrasında Bülent Diken, Pelin Tan, Zeynep Sayın gibi isimlerin gelmesi ile kadro genişliyor ve fakültenin en üretken, en başarılı olduğu parlak bir dönem yaşıyor. 2011-2015 yılları arasında yaşanan bu dönem sırasında fakültenin yüksek lisans ve doktora bölümleri de açılıyor. Aslında

bu parlak dönem sadece öncülük eden bu iki isimle değil o dönemde İstanbul kökenli ya da yurtdışında eğitim görmüş 10-15 kişilik bir ekibin Mardin'e gelip Mardin için büyük bir atılım yaşatmasıyla gerçekleşiyor. Bu atılım, dönemin rektörünün vizyonu sayesinde sadece Mimarlık Fakültesi içinde kalmayıp diğer bölümlere de yansımış. Öğrenci kalitesinin, yapılan işlerin ve üniversitenin prestijinin oldukça arttığı bu dönem Uğur Tanyeli'nin emekli olması ile yavaş yavaş yaşanan kopmalarla eski gücünü kaybediyor. Gelmeleri iyi anlamda bir akım başlatması gibi gitmeleri de arkaalardan kayıplara sebep olmuş. Artuklu Mimarlık Fakültesi şu an toparlanma sürecinde. Rektörün değişmesi, ülkenin siyasi olarak çalkantılı bir dönem yaşaması, bölgesel, coğrafi ya da teknik anlamdaki sıkıntılar fakültenin ilerlemesini yavaşlatmış biraz da geriye itmiş durumda. Ancak okuldaki öğrencisinden öğretim görevlisine herkes büyük bir inanç ve azim ile hala iyi işler yapmaya çalışıyor. Yeni fikirlere açılıyor. Anadolu'daki ya da İstanbul'daki köklü okullar kadar bürokrasi ve katı kurallara sahip olmadıklarından kolayca yeni fikirlere, değişimlere adapte olabiliyorlar. Dışardan çok beslendiklerini, farklı insanlar ile çalışmanın hem onlara hem de öğrencilere çok şey kattığını özellikle belirtiyorlar. Tasarıma, mimarlığa dair bir şeyler paylaşabilecekleri, yolu Mardin'e düşen misafirlerine kapıları açık.

Buluşma noktamız;

MARDİN

Buse Öztürk
(BINAA)

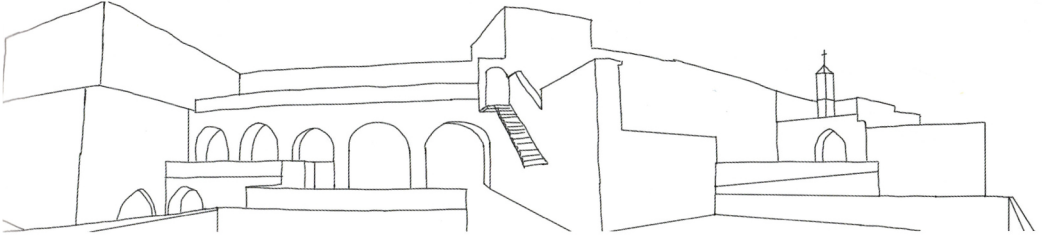
Burak Pekoğlu
(BINAA)

Önder Duyan
(MIRMAR)

Rıdvan Kızıl
(MIRMAR)

Zelal Ç
(MIRMAR)

Mardin'de keyifli bir haftasonu, güzel bir ortaklık...

BINAA ve MİRMAR Mimarlık ofislerinin ortaklaşa gerçekleştirdiği Mardin İl Halk Kütüphanesi özellikle Mardin'e ve yakın çevresine yeni bir değer katacak. Biz de ekip olarak bu değerli iş birliğini ve hikayesini yerinde dinledik... Tüm teknik ve çevresel zorluklara rağmen bu projenin içinde olan tüm ekibe en başından beri gösterdikleri çaba ve beraberinde bölgeye katacaklara değer adına ve ayrıca misafirperverliklerinden ötürü tekrar teşekkür ederiz.

Enis Tibet: Bu ekip nasıl bir araya geldiniz biraz ondan bahsedelim?

Önder Duyan: Mardin Kütüphanesi 2017 başında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü tarafından yatırım programına alınmış. Buraklar meğerse Mardin'e Artuklu Belediyesi'ne Mardin ile ilgili master plan ölçeğinde öneri yapmışlar. Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde Pelin Tan hocamız vardı (aynı zamanda yüksek lisans tez hocam kendisi). Pelin hanım dekandı o zaman. Bir arkadaş gelmiş tanıştırayım sizi dedi. Bir araya geldik, mimarlık üzerine konuşmaya başladık. Son zamanlarda ülkemizde, bakanlıklarda hep tip binalar yapılıyor. Bu proje bedelinden bir kaçış mı yoksa hız olarak süre açısından zaman kazanmak mı emin değiliz. Sonuçta coğrafyaya özgü bir tasarım yapmak zaman alan bir şey. Mardin de mimarisiyle öne çıkan bir kent. Buraklar bu tek tip proje durumunu Sakarya'da yaptıkları projeye ve bakanlıktaki idarecilerin öz verileriyle bu durum kırılabilmişti. Mardin'de de açıkçası Mardin olduğu için coğrafyaya özgü tasarım olması gerektiğini ikna ettik herkesi. Sonra Burak'ın teklifiyle bir araya gelebildik. Biz İstanbul'dan siz de Mardin'den böyle bir ekiple bu iş olabilir mi diye bir davet oldu. Biz de buna memnuniyetle katılmak istedik.

Burak Pekoğlu: Sakarya'da ciddi bir tecrübe kazandık. Bir senedir çiziyorduk kütüphaneyi. O tecrübeyi de buraya aktaralım niyetiyle bakanlıkla da böyle bir sohbet geçince ne güzel olur. projede sizinle ilerleyelim, diye konuşuldu. Bu konuda tabi projedeki bilgi arşivi haricinde bir de yerel bakış açısını da bilecek bir kaynak olarak Önder ve ekibinin büyük bir katkısı var. Mardin gibi bir yerde kütüphane yaparken sonuçta yerel koşulları buradaki işleyişi aynı zamanda

bir yandan tasarımın bir yandan da buraya uyarlanması anlamında buradaki lokal inşaat koşullarını, sosyolojik anlamdaki koşulları bize yanstablecek lokal perspektif olması ve bunun mimari açıdan gelmesi çok önemliydi. Bunun üzerine beraber bu projeyi ekipçe yapalım diye niyetlendik.

E: Ekip kaç kişi? Kimlerden oluşuyor?

B: Mimari ekibin yerel ayağını Mirmar oluşturuyor. İstanbul'dan da Binaa olarak biz varız. Statik projeyi Sakarya'dan Epas Mühendislik'ten ve diğer mühendislikleri yerel ekiplerden oluşturduk. Böylece yerel tecrübe ile entegre ve donanımlı bir ekip bir araya gelme fırsatımız oldu.

E: Kütüphane kaç m²? Kapasitesi nedir?

B: Sakarya'daki ile paralel bir ölçek. Yani oradaki proje içeriğini alıp yaklaşık 10.000 m² inşaat alanı olarak toparlandı projede. Bir de çekmeden dolaylı arazide ortaya çıkan açık alanı biz park olarak projeye ettik. Kutuphane yaklaşık 300 bin kitap ve 750 kişi oturma kapasitesine sahip.

E: Mardin'in kendine özgü kültürel bir yapısı var. Bu süreçte siz nasıl etkilendiniz? Ne gibi tasarım kriterleri kütüphaneyi olgunlaştırdı? Sizce Mardin ölçeğinde bu kütüphanenin İstanbul'daki bir halk kütüphanesinden mimari olarak ne gibi farkları olur?

Ö: Bir çok şey var aslında. Mesela Mardin'de bir evin avlusunun diğer evin damı olması. Bizde avlu mantığı çok önemli Mardin'de. İklima göre, coğrafyaya göre, Güneş'in açışına göre evler konumlanmış. Bunlar çok önemli mesela bunları projeye katmaya çalıştık açıkçası kendi yorumumuzla.

B: İçerik olarak çevre analizleri içerisinde fiziksel çevre, topografya, araç sirkülasyonu,

günişliği, insan yoğunluğu vs. ondan sonra tasarım kaynakları diye baktığımızda abbara var. Mimarlıktaki tonozlu geçişlere abbara deniyor ve bu Mardin'de çok görülen bir şey.

E: Burada benim gördüğüm çevresel verileri doğrudan projeye yansıtmadınız. Dolaylı bir ilham söz konusu. Aslında temelinde ya da merkezinde bilgi olan bir proje bu. Siz buradaki doneleri süzerek projeye yansıttınız. Elinizde bu kadar zengin veri varken doğrudan bir etkileşim de bir çıkış noktası olabilirdi bu proje için ama siz bunu kabul etmeyip başka bir yoldan gitmişsiniz.

B: Amacımız illa hani Mardin'de kütüphane yapıyoruz diye Mardin'in tipolojisini birebir kullanalım veya oradaki şeyleri direk kullanalım değil. Biz biraz daha konuya geniş kapsamlı bakmak istedik. Bir kere öncelikle arazideki fiziksel limitler bizi bir noktaya itti. Bizim mimari olarak da zaten yansıttığımız şu aslında güçlü kütleleri uçurduk dışarıda. Sanki o taş kütleler yarılmış gibi bir algı var mimaride. Zaten taş cepheye dönüyor. Ondan sonra kesilen yerlerde de kütleler uçuyor havada. Dolayısıyla orada vadiye doğru da bir açılım, kucaklayan bir yaklaşım var. Mardin mimarisinde de benim ilgimi çeken sanki böyle dağı kayayı oyarak kütlelerin ortaya çıkarılma etkisi oluştu. Aslında oradan soyut bir etkileşim var zaten mimariyle. Ondan sonra Önder'in bahsettiği avlu konsepti. Abbara revakla beraber okuma araştırma raflarının oluştuğu alanlar. Gün ışığını yukarıdan aşağıya süzmek. O da mesela genelde yüksek katlı mekanlarda ışığı hem cepheaden hem avludaki ışıklıktan alıyor. Atriyum 18 metre yüksekliğinde etkileyici bir mekan. Ciddi bir sosyal etkileşim oluşturuyor binanın merkezinde.

Pencere açıklıklarının ölçüleri ve gün ışığını nasıl kullanacağımıza dair birtakım yaklaşımları ve aynı zamanda buradaki ıslak hacimleri ve çekirdeği biraz daha geriye alıp binada daha çok ortak alanları açıp düşeyde bir kullanım oluşturma oldu. En eski kotta konferans salonu, kafeterya, avlu ve parkla beraber bir entegrasyon oldu.

O boşlukta çıkan atriyumun etrafında açık rafları entegre ettik. Yukarıda avlunun üzerinde yaklaşık 800 m²'lik 8 metre tavanlı uçan bir okuma araştırma salonu koyduk. Dolayısıyla bina hem avlu kotunda hem eksi park kotunda hem de üst kotta çok aktif bir hale geldi. Ön taraftan Kızıltepe'den Mardin'e girenlerden havalimanından ilk geldiğiniz anda kafayı kaldırdığınızda 7 katlı yüksek bir yapı olarak algılanıyor fakat arka girişten yani üst kottan girerken de 2 katlı bir kütle olarak algılanıyor.

Dolayısıyla çevresine farklı bir uyum sağlıyor bu şekilde ve bizim trafodan dolayı binayı çekmemizden dolayı aslında en önemli proje içerisinde proje üretilmiş oldu. Yani ciddi bir park alanı çıktı.

Teraslı bir peyzaj oluştu. Bununla beraber bir kamusal aktivite alanı artırma şansımız oldu. Malzeme seçimi olarak da zaten buradaki yerel malzeme olarak Mardin taşı, cam ve metalle entegre edilmiş dikeyer yola çıktı.

Bunun üzerine detayları inceleme başladık. Önderler ile her geldiğimizde taş ocaklarını, buradaki kaynakları ve günümüzdeki Mardin taşının kullanımını inceleme fırsatımız oldu. Bunlar üzerine yüksek cephede mekanik bağlantı taş, zeminlerde ve iç avluda doğal taş olarak yine Mardin taşı kullanıyoruz. Patlayan taş kütellerin arasında ciddi bir cam ziyevi oluştu. Bu patlayan küteller atriyum etrafında birtakım sınıfları, okuma araştırma alanlarını, genç alanını, kafeterya gibi alanları vurgulamaya başladı. Dolayısıyla cephedeki kütleli vurgulama bir nevi içerideki programı da kullanımı da ifade eden ve aynı zamanda da binanın içine girdiğinizde de tamamen sizi sürprizle karşılayan devasa bir atriyum ve bu atriyumda kafayı kaldırdığınızda yukarıdan gün ışığı süzüp bütün kitapları görebildiğiniz açık raf sistemi oluşturduk. Bir nevi aslında bina bir açık arşiv, bir açık sosyal merkez ve çocuk alanıyla beraber avluda velilerin kolaylıkla gelip avlu kotunda çocuklarını güvenle çocuk kütüphanesine bırakıp yanlarında oturup çayını içebileceği, kitabını okuyabileceği, hafta sonları insanların buraya vakit geçirmeye gelebileceği bir sosyal alan oluşturma fırsatımız oldu bu projede. Kütüphanenin ötesinde burası hem bir bilgiye erişim merkezi hem bir sosyal merkez hem de aynı zamanda kamusal bir park haline gelecek.

E: Sen yıllarca Amerika'da bulundun. İstanbul ve en son Sakarya'da çeşitli ölçekte birçok proje gerçekleştirdin. Şimdi ise Mardin!.. Amerika, İstanbul,

Mardin üçgeninde alışlagelmişin dışında ters bir beyin göçü ya da ters bir akış var sanki. Önder ise hep Mardin'de. Ne gibi avantajları ya da dezavantajları oldu bu birlikteliğin? Senin açımdan ne gibi farkındalıklar yarattı bu süreç? Mimarlık evrensel bir meslek tabii ki ama fiziki açıdan ya da kültürel açıdan ele alırsak bu üç noktadaki mimarlığın burada yaptığınız üretime yansımaları nasıl oldu? Yerel bir partnerinin olması ne gibi avantajlar sağladı?

B: Açıkçası benim için Anadolu'dan Amerika'ya bir akış var. Oradaki süreçte birikim ve oradaki mimari birikimi alıp buraya tekrardan geri taşıma durumu var. Aslında Harvard'daki tezimle de çok ilişkili. Ben aslında Anadolu şehirleriyle ilgili kültürel ekonominin İstanbul dışında Anadolu'ya yayılmasıyla ilgili kafa yoruyordum o anlamda. Çünkü biliyorsunuz Türkiye'de bütün enerji İstanbul'a meylli. Doğudan batıya hep İstanbul'da bir yoğunlaşma var. Halbuki şu an Amerika'ya bağtığımızda oradaki ekonomi tamamen dağılmış bir ekonomi. Anadolu'da da o kadar çok potansiyeli var ki İstanbul dışındaki Anadolu, Güneydoğu ve Doğu'daki bölgelere baktığımızda buradaki şehirlerin kültürel anlamda ve endüstriyel anlamda birer merkez yapılabilmek ülkenin dengelemesi ve sosyal refah anlamında çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir anlamda oradaki birikimleri biz buraya ne kadar aktarabilirsek ve bunu aktarıncan de bunu ne kadar buradaki bakış açısıyla da ilişkilendirebilirsek doğru bir şekilde, elitist bir şekilde değil ama tam tersi empati yaparak ve oradaki şartları koşulları anlamaya çalışarak bunları yapabilirsek o kadar başarılı oluruz. Güneydoğu'ya gelmek benim için tarihe dönüp bakabileceğim bir birikim kazandırıyor.

Çünkü Mardin kültürel anlamda bir merkez. Bizim kitaplarda okuduğumuz şeyleri burada birebir görüyorsun dikkatli baktığın zaman. Benim için bir mimar olarak bunu tekrar gözlemlemek ve buradaki bakış açısıyla bunu günümüz şartlarında dikkate almak apayrı bir gözlem oluyor. Çünkü buradaki birikimle beraber biz bunu ne kadar günümüzdeki koşullara ve modern koşullara taşıyabilirsek ve daha yenilikçi bakış açısıyla geleneksel bakış açısını bir şekilde harmanlayabilirsek yeni bir bakış açisi oluşturabiliriz. Yani ne çok uç ne çok geri ama ortada bir şey harmanlamak düşüncesi var. Önderler'in projeyi burada kendileri yapmalarından başka bizimle beraber hareket etmeleri farklı perspektif ve tecrübeyi bir araya getirdiği için projeye bambaşka bir boyut kazandırıyor.

E: Peki Mardin'deki mimarların dışarıdan gelen mimarlara tutumu nasıl? Yani buranın da bir dokusu oluşmaması mı? Örneğin Burak Amerika'da okumuş, orada bambaşka bir eğitim almış, farklı

bölgelerde mimarlık yapmış. Bambaşka bir mimari yaklaşımı var. Şimdi ise Mardin'de mimarlık yapıyor. Burada sadece kütüphane ölçeğinde değil, dışarıdan gelen mimarların buraya yani tanınmadıkları bir bölgeye başka bir şey katmaya çalışmalarından bahsediyorum. Bu belki normal şartlarda önemli olmayabilir ama Mardin ve çevresi tarihi, kültürel ve mimari olarak bambaşka bir doku ve çok zengin. İyi etüt edilmesi doğru yaklaşılması lazım...

Ö: Nitelikli ve iyi niyetli olsalar hiç bir problem yok. Meşale burada Burak'ın iyi niyetli olması. Yerelden birilerini işin içine katması. Sonuçta bu proje Mardin'de yapılıyor ve Mardin mimari anlamda enteresan bir yer. Bizi katması iyi niyet göstergesi. Meşale bir çok kamu yapısında malzeme anlamında yanlış taş kullanımından dolayı taşlar parça parça dökülüyordu bir yıllık binalarda. Biz bu konuda Burak'a yardımcı olduk. Mardin'deki nereyede tüm atölyeleri gezdik. Biz de cam cephe konusunda Buraklardan çok şey öğrendik. Meşale Şişecam'dan bahsediliyor, Çuhadaroğlu'ndan bahsediliyor o bağlantıyı kurabilmek de bizim açımızdan çok önemliydi. Artık Burak'tan sonra biz bir bina yapmaya başladığımızda o ilişkiler bize çok iyi referanslar verecek.

O açıdan ben bunu tamamiyle avantaj olarak görüyorum. Dezavantaj tarafı yok burada. Şu an bizim amaçlarımızdan bir tanesi bu idarelerle beraber en azından Mardin'de biraz ses getirmek için bir iki lokomotif projeyi yarışmayla açabilirsek mutlu olacağız. O alanda çalışmalarımız var. Vali Bey ile bu konuda iletişimdeyiz. Orada da referans göstereceğimiz projeler var onun için biz bu projeyi çok önemsiyoruz, heyecanlandığımızı bili.

Vali Bey'in (Sn. Mustafa Yaman (Aynı zamanda Mardin Büyükşehir Belediye Başkan Vekili) bize katkısı çok oldu bu projede buradan sizin vesileniz ile kendisine teşekkür etmek isterim.

Vali Bey hazine arazisinden kütüphane fonksiyonuna ulaşılabilmesi için Mardin Büyükşehir Belediyesi meclisten kararı alan ve bürokraside işlerin hızlanması açısından bize ciddi anlamda katkılarını oldu. Yani imarda bize çok katkılarını oldu.

Bir başka parantez kütüphanenin projelendirilmesine kadar geçen süre zarfında Mardin İl Kültür Turizm Müdürü Alaattin Aydın Bey, Mardin Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Mustafa Ayhan beylerin ciddi anlamda katkıları oldu. Buradan kendilerine de Mardinli mimarlar adına teşekkürü bir borç bilirim.

Mardin İl Halk Kütüphanesi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğünün geçtiğimiz yıllarda başlattığı yaşayan şehirler çerçevesinde ülkemizin çeşitli illerinde planlanmaya başlanan "Şehir Kütüphanesi"projelerinin bir yenisi Mardin'de gerçekleştiriliyor.

TR Kültür ve Turizm Bakanlığı çatısı altında Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğünün geçtiğimiz yıllarda planladığı yaşayan şehir, kütüphane projelerini gündeme getirdi. Kütüphaneler ve Yayımlar Müdürlüğü nezdinde yapılan araştırmalar sonucunda oluşturulan mimari ihtiyaç programı çalışması uluslararası örneklerini aratılmakla beraber şehirlerimizde yenilikçi kütüphane mimarisinin altyapısını sağladı. Ülke genelinde geçmişten bu yana yetersiz ilgi ve altyapıya sahip il halk kütüphanesi binaları temel bir eksikliğin göstergesi olmaktadır. Bu bağlamda ülke genelinde şehirlerde her yaşta insana hitap edecek şehir kütüphaneleri projeleri planlanmaktadır. Günümüzde Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye genelinde başlatılan yeni kütüphane projeleri, sosyokültürel anlamda buldukları

coğrafyalara değer katmayı ve her yaşta yerel kullanıcının dünya çapındaki kültür ağı ile entegrasyonunu sağlayacak bilgi erişim merkezleri olmayı hedefliyor. Önümüzdeki yıllarda Anadolu'daki şehirlerin ilgi odağı haline gelecek yaşayan şehir kütüphanesi projeleri aynı zamanda kentlere; özel, nitelikli ve orijinal mimari tasarıma yönelik potansiyel oluşturmaktadır. Seattle, Birmingham, Stuttgart Şehir Kütüphaneleri vb. gibi uluslararası örneklerle bakıldığında 21. yy kütüphane tasarımı günümüzde bilgiye erişimi çok yönlü hale getirmiştir. Kütüphanelerin sadece kitaplara erişim amaçlı değil aynı zamanda nitelikli mimari tasarımlarıyla günlük hayatın yoğun temposuna dahil olabilen, kentlerin sosyal ve kültürel merkezi haline geldiğini görmek mümkün. BINA tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Sakarya Büyükşehir Belediyesi

ile vizyoner işveren çatısı altında diyalog dahilinde geliştirilen pilot proje Sakarya İl Halk Kütüphanesi, 12 aylık yoğun araştırma ve projelendirme çalışmaları sonucunda tamamlandı.

En kısa zamanda uygulanmasını beklenen projenin Ulusal ve Uluslararası platformda örnek teşkil etmesi ve kullanıcı odaklı yeni bakış açılarına ev sahipliği yapması hedefleniyor. Anadolu'nun batısı Sakarya'da edinilen proje tecrübesinin devamı olarak Güneydoğu'nun incisi Mardin'de İl Halk Kütüphanesi projesi tamamlandı. Projenin yerel ortağı Mardin Mimarlar Odası Başkanı Mimar Önder Duyan ve ekibi ile beraber yürütülen mimari proje, bu iş birliği sayesinde tasarım ve proje geliştirme sürecinde yerel ihtiyaçları ve dinamikleri güncel anlamda daha sağlıklı değerlendirmeye imkan veriyor.

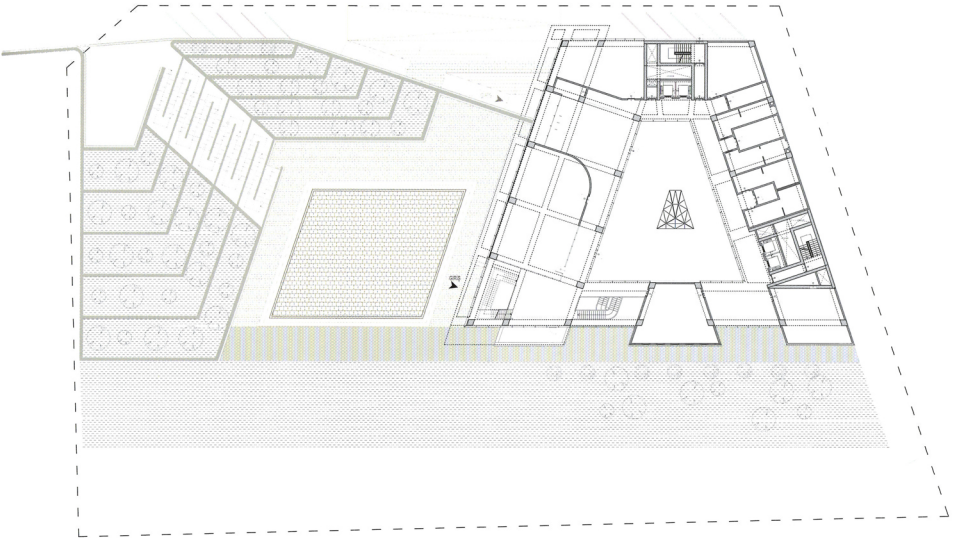

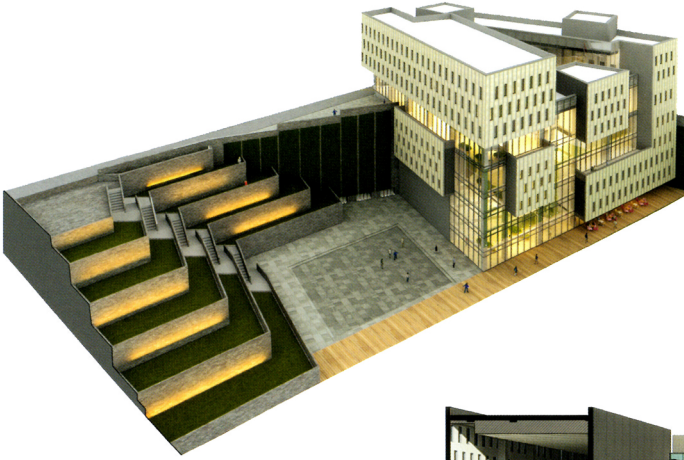
Aynı zamanda BINAA ekibi bu projeyi, ülkenin doğusu ve batısı arasındaki bilgi akışını güçlendirebilmek adına önemli bir sosyal sorumluluk projesi olarak ele alıyor. Mardin İl Halk Kütüphanesi için tahsis edilen 8.500 m²'lik Kültür ve Turizm Bakanlığına ait arazi Tarihi Mardin yerleşkesinin aşağısında kalan ve halk arasında yeni şehir olarak bilinen Artuklu ilçesinin merkezine 5 dakika yürüme mesafesinde olmakla beraber Kızıltepe'den gelen ana arter yolunun girişindeki vadiye. Hilton Mardin arsasına komşu parsel olan bu arazi aynı zamanda okulların ve yurtların bulunduğu şehrin eğitim bölgesinin içerisinde kalmakta. Engibeli araziye konumlanan kütle yerleşimi ana arter yolundan yani Kuzey Batı cephesinden 7 katlı yüksek bir yapı olarak algılanırken giriş kotunu oluşturan Güney Doğu cephesindeki yoldan 2 katlı algılanıyor. Arazinin yarısından üzerinden geçen ana trafo hattından dolayı kütleinin yerleşimi Hilton tarafına kaydırılarak yaklaşık 10 bin m² kullanım alanına sahip kütüphane inşaat alanı ortaya çıkmış ancak tüm inşaatı araziye yaymak mümkün olmadığından doğal arazi koşullarının oluşturduğu kot farkından faydalanılarak kullanılan alanları düşey etkeninde kurgulanmış. Kütle -5 kotunda yaklaşık 1680 m²'ye oturtulmuş, giriş kotu olan 0 kotunda oluşan korunaklı avlu etrafında danışma, kantin, engelli, çocuk ve olgunlar kütüphane alanları konumlandırılmış.

Bir üst katta ana okuma-araştırma salonu ve yönetim birimleri ve ihtiyaç alanları bulunmakta. Avludan -5 kotuna uzanan düşey kesitte oluşan atriyum etrafını saran açık raflar ve aktif çalışma alanları projenin ana konseptini oluşturuyor. -4 kat boyunca devam eden açık raf ringlerinin etrafında destekleyici olarak kapalı arşivler, sınıflar, toplantı odaları, bilgisayar, grup ve birey çalışma alanları bulunuyor. -5 kotunda ise bahçe ve atriyumu bağlayan kafeteryanın hizmet vermesi planlanmış. Ayrıca projede çok amaçlı 155 kişilik konferans salonu, fuaye ve hediyelek eşya dükkânı da yer almaktadır. Giriş kotundan bahçeye yayılan fuaye çeşitli etkinliklere elverişli peyzaj ve açık alana açılmakta. Vadiye yönelen etkinlik alanı, şehir merkezine yükselen kat bahçeleri ile amfi tiyatro oluşturmalarının yanı sıra arazideki kot farkını insan ölçeğinde eritmekte. Bu açık alan birçok farklı kamusal kullanıma olanak sağlayarak Mardin'in yeni sosyal merkezi olmayı hedefliyor. Yakın gelecekte Mardin ve Sakarya'daki gibi yaşayan şehir kütüphanesi projelerinin hayata geçmesiyle, kentlere değer katabilmek ve en önemlisi bir çocuğun veya bir bireyin perspektifini evrensel olarak genişletebilmek ve bilgiye erişimini kolaylaştırabilmek tasarım ofisinin tasarım yaklaşımının temel ilkesi haline gelmiş.

EN The living city concept, planned by the Publications General Office under the auspices of the Ministry of Culture and Tourism, has popularized these library projects. The architectural need program, founded as a result of the research conducted under the guidance of the General Directorate of Libraries and Publications has not only outshined its international counterparts, but also provided our cities with the infrastructure of modernist libraries. Due to a lack of interest and infrastructure, the city's public libraries show clear signs of fundamental deficiencies. In this context, the city's new library projects are being planned all around the country and will appeal to people of all ages. Today, the Libraries and General Publications Office have kick-started these new library projects all around Turkey with a goal to enrich their vicinity socioeconomically and become information access centers that ensure the integration of a global cultural network. These new libraries will become the focus of attention in Anatolian cities in the coming years, creating potential for specialized, high quality, original architecture. Upon looking at international exemplars, such as the city libraries of Seattle, Birmingham, and Stuttgart, it is evident that the 21st century library design has made access to information multidirectional.

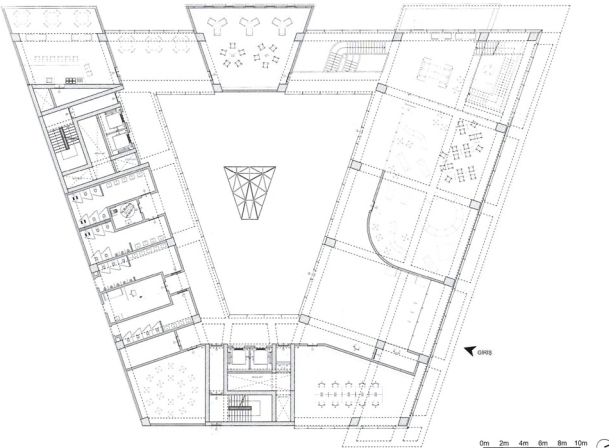
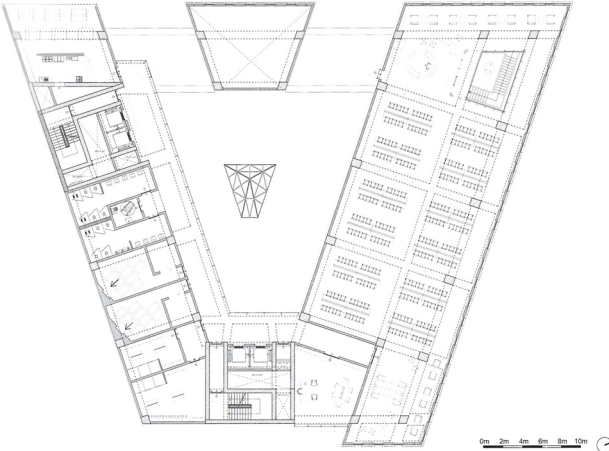

"Önümüzdeki yıllarda Anadolu'daki şehirlerin ilgi odağı haline gelecek yaşayan şehir kütüphanesi projeleri aynı zamanda kentlere; özel, nitelikli ve orijinal mimari tasarıma yönelik potansiyel oluşturmakta."

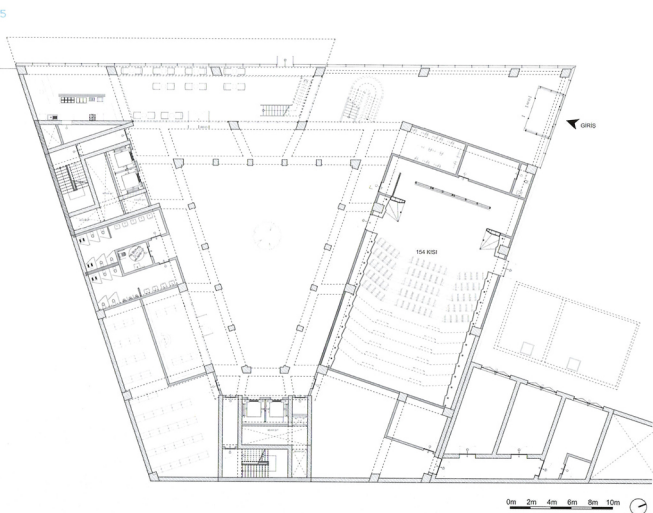
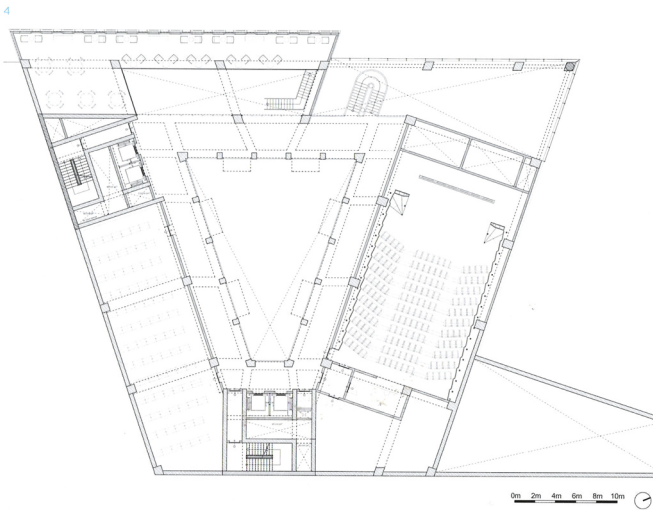
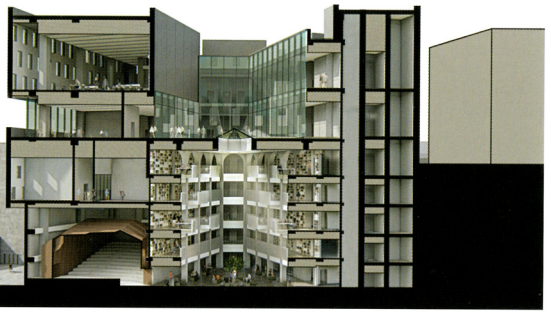
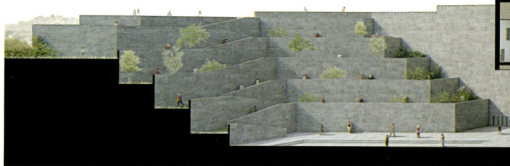

It is possible to see that city libraries have not only become centers for access to books, but also social and cultural centers that have become a part of the intensity of everyday life with their unique yet integrated architectural designs. The pilot project, Sakarya City Library, was developed by BINAA in conjunction with the Ministry of Culture and Tourism and Sakarya Metropolitan Municipality under the employer's supervision. The project has been completed after 12 months of intensive researching and architectural designing. This project is expected to be implemented as soon as possible with the intention to serve as a model to give users a new perspective in both national and international platforms. In continuation of the project experience acquired in Sakarya (the western part of Anatolia), a city library project was completed in Mardin, the Pearl of the Southeast. The architectural project carried out with local partner architect, Önder Duyan (president of Chamber of Architects of Mardin) and his team, allows for a healthier assessment of local needs and dynamics in both design and project development, in the current sense. At the same time, the BINAA team considers this project as an important social responsibility in order to strengthen the flow of information between the East and the West. The 8500 m² site area belonging to the Ministry of Culture and Tourism, allocated for the Mardin City Library, is a 5 minute walk from the center of Artuklu, below the historical Mardin settlement. This area is known as the new city among the public and is situated in the valley at the entrance of the main artery route coming from Kiziltepe. The land which is neighboring parcel to Hilton Mardin also sits in an educational area where schools and dormitories are located. While the building mass rests on a rough terrain with a seven-storey elevation seen from Northwest facade, it is perceived as two-storey from Southeast facade which allocates the entrance level.

1. VAZİYET PLANI / SITE PLAN
2. BİRİNCİ KAT / GROUND FLOOR PLAN
3. ZEMİN KAT PLANI / FIRST FLOOR PLAN
4. -4. KAT PLANI / -4 FLOOR PLAN
5. -5. KAT PLANI / -5 FLOOR PLAN

Due to the main transformer line passing over half of the site, the building's mass shifted towards Hilton's side; a library construction site has emerged with approximately 10 thousand m² of construction area. However, since it is not possible to stretch the massing throughout the site, BINAA took advantage of the topographic conditions of a high-level change leading to a programmatic distribution around a vertical axis. The building foundation is anchored at -5 level with a floor plate area of 1680 sqm. There are children, elderly and disabled library rooms as well as a café, lounge and info at the entrance at level 0.

The upper floor is where the main reading-researching hall and management units are located. The open shelves and active working areas that surround the atrium are composed along the vertical section from -5 to entry level, constitute the main concept of the project. Archives, classrooms, meeting rooms, computer rooms, group and individual study rooms are located as a supportive use around open shelf rings which takes place throughout -4 levels. At level -5, the cafeteria that connects the garden and the atrium is planned to serve to the public. Also, the multipurpose conference hall boasting a 155-person capacity, foyer and souvenir shop are all located at this level. Foyer spanning at this very base level opens to landscape is suitable for various public activities. The activity area that leads to the valley constitutes an amphitheater which rises from floor gardens to the city center, splitting the differences in elevation to a human scale. Overall, this open area aims to be the new social center of Mardin by providing many different public use possibilities. In the near future, as living city library projects, such as the ones in Mardin and Sakarya, come to life, they will enrich the city and, most importantly, widen a child or individual's global perspective and improving his/her access to information which has become a basic principle of the design team's approach to design.

Istanbul Mimari Proje Ekibi: BİNAA | BURAK PEKOĞLU, BUSE ÖZTÜRK, ÖZGÜR ÖZTÜRK, KEMAL BAL, BİÇEM KAYA, KEREM BOSTAN, EGEMEN ACAR, PUSHPENDER CHAUHAN, VENKATESH KALIDOSS, ECEM YÜCESOY Mardin Mimari Proje Ekibi: MİRMAR | ÖNDER DUYAN, ZELAL ÖRUÇ, RIDVAN KIZIL Statik Proje Ekibi: EPAS | VAHİD SULTANI PAKDEL, İSMAIL METİN, DUYGU ULAŞ, KADİR ÇELİK, ABDÜLKADİR TOKGÖZ Mekanik Proje Ekibi: EZGİ ÇATAR Elektrik Proje Ekibi: ŞEHMUZ BAYAR

"The new city libraries, which will become the focus of attention of Anatolian cities in the coming years, are at the same time creating potential for specialized, high quality, and original architectural design. "